

การศึกษาวิเคราะห์ใบเซียมซีที่สะท้อนวัฒนธรรมความเชื่อของคนไทย

รัตนภรณ์ เลิศบัณฑิต

บทนำ

การเสี่ยงเซียมซีเป็นการเสี่ยงทายรูปแบบหนึ่งที่รับมาจากจีนซึ่งมีการพัฒนาขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อจะล่วงรู้อนาคตในเรื่องต่างๆเช่นเพื่อดูความอุดมสมบูรณ์ของดินฟ้าอากาศเป็นต้นการทำนายดังกล่าวยังคงเป็นการติดต่อกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายเพื่อให้สามารถคาดเดาอนาคตแก้ปัญหา รวมถึงขอคำแนะนำแบบส่วนตัวอันเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารภายในบุคคลเซียมซีจึงเป็นการให้ความช่วยเหลือทั้งทางจิตใจและแนวทางปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน การเสี่ยงใบเซียมซีเข้าสู่ประเทศไทยได้มาจากการอพยพมาที่ประเทศไทยของชาวจีนซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าเมื่อใดแต่คาดการณ์กันว่าการเสี่ยงเซียมซีในประเทศไทยมีประวัติความเป็นมากว่า ๔๐๐ ปีการอพยพของชาวจีนนั้นส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาของใบเซียมซีเพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมความเชื่อของคนไทย

เซียมซีเป็นพิธีกรรมที่สร้างความสบายใจในเรื่องของการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและช่วยลดความวิตกกังวลสร้างความเชื่อมั่นและทำให้มีกำลังใจซึ่งส่งผลต่อจิตใจร่างกายและวัตถุภายนอก ด้วยเหตุนี้การเสี่ยงเซียมซีจึงเป็นการแสดงออกถึงวัฒนธรรมความเชื่อของสังคมไทยอีกประเภทหนึ่งที่มีความนิยมอย่างมากเนื่องจากกระบวนการประกอบพิธีกรรมการเสี่ยงเซียมซีมีความคล้ายคลึงกับการขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวไทย ตั้งแต่การจุดธูป อธิษฐาน แต่จะมีขั้นตอนเพิ่มเติมคือการเสี่ยงใบเซียมซีเท่านั้น นอกจากนี้ความเชื่อเรื่องการทำนายหรือการดูดวงก็เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาช้านาน

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเนื้อหาในใบเซียมซี และวิเคราะห์เนื้อหาการทำนายของใบเซียมซีจากวัดละหาร จังหวัดนนทบุรี จำนวน ๓๑ ใบ เพื่อทราบถึงวัฒนธรรมความเชื่อของคนไทยที่ปรากฏในใบเซียมซี

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาในใบเขียนซี
๒. เพื่อวิเคราะห์วัฒนธรรมความเชื่อของคนไทยที่ปรากฏในใบเขียนซี

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาใบเขียนซีจากวัดละหาร จังหวัดนนทบุรี จำนวน ๓๑ ใบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทราบเนื้อหาที่ปรากฏในคำทำนายใบเขียนซี
๒. ทราบวัฒนธรรมความเชื่อที่ปรากฏในใบเขียนซี

ผลการศึกษา

๑. เนื้อหาคำทำนายที่ปรากฏในใบเขียนซี

จากการศึกษาใบเขียนซีของวัดละหาร จังหวัดนนทบุรี มีจำนวน ๓๑ ใบ สามารถแยกเป็น ใบที่มีคำทำนายดี ๑๓ ใบ คำทำนายปานกลาง ๖ ใบ และคำทำนายไม่ดี ๑๒ ใบ ตามใบเขียนซีหมายเลขดังต่อไปนี้
ใบเขียนซีที่ดีมีคำทำนายดี ได้แก่หมายเลขต่อไปนี้

๑ ๗ ๙ ๑๑ ๑๓ ๑๔ ๑๖ ๑๘ ๑๙ ๒๓
๒๕ ๒๖ ๒๙

รวม ๑๓ ใบ ดังตัวอย่างใบที่ ๑ ดังนี้

ใบที่หนึ่งพึงหวังตั้งใจหมาย ได้เมื่อพระเตมีย์ศรีวิไล
เสวยมไหสวรรยาณธานี จะทำการสิ่งใดล้วนมีโชค
ต้องโฉลกทั่วถ้วนทุกสิ่งศรี ถามหาลาภลากจะถามพูนทวี
อย่าพาที่แม้ศปปรากฏมา จะมาถึงเนื้อคู่ชูสวาท
คงไม่ขาดจะได้สมอารมณ์หา ถึงทุกขโศกโรครภัยจะคลายคลา
หมั่นภาวนาพุทธคุณจรรุญใจ ถามของหายว่าจะได้คืนกลับ
ถามถึงบุตรก็จะนับว่าเป็นชาย อุปสรรคบ่อกันทางเดินทางไกล จงจำใบนี้ดีนักเอย
(ใบเขียนซีที่ ๑ วัดละหาร)

๑.๑. เนื้อหาไบเบิลที่เกี่ยวกับโซคลาก

ในคำทำนายไบเบิลที่กล่าวถึงโซคลากให้ผู้มาเสี้ยวไบเบิลได้อ่าน ซึ่งจะปรากฏทั้งในคำทำนายทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี ดังนี้

ไบเบิลที่	คำทำนายว่าจะได้โซคลาก	ไบเบิลที่	คำทำนายว่าจะไม่ได้โซคลาก
๑๑	ลาภบูชาไหลป่าเนืองนอง	๒๗	ไม่มีวันจะได้ลาภสักการ
๑๓	ลาภสักการหวังได้ไม่เปลี่ยนแปลง	๘	ถามถึงลาภอย่าเพิ่งหมายจะดีกว่า
๑๖	ถามหาลาภก็ดีพาที่ทาย	๔	ทั้งลาภยศยังปรากฏว่าขัดข้อง
๒๙	ถามหาลาภทั้งหลายทายว่ามาก	๒๗	ไม่มีวันจะได้ลาภสักการ
๑๔	ถูกไบเบิลคงจะดีซึ่งลาภยศ สมมโนรททุกสิ่งเร่งแสวงหา	๑๐	ถามหาลาภไบเบิลไม่ดีแน่
๑	จะทำสิ่งใดล้วนมีโชค	๒๑	อันลาภยศกำหนดว่ายังขัดข้อง
๒๖	จะมั่งมีเงินทองไหลนองมา	๕	ลาภไม่มีอย่าเพิ่งถามความเกิน

๑.๒. เนื้อหาไบเบิลที่เกี่ยวกับความรัก

เนื้อหาไบเบิลที่มีคำทำนายเกี่ยวกับความรักและคู่ครอง ซึ่งสามารถแบ่งได้ ๒ ประการ คือ คำทำนายที่จะสมหวังในความรักหรือเจอคู่ครองที่ดี และคำทำนายที่ไม่สมหวังในความรักหรือจะพลัดพรากจากคู่ครองของตน ดังนี้

ไบเบิลที่	ทำนายความรักด้านดี	ไบเบิลที่	ทำนายความรักด้านไม่ดี
๑	ถามหาเนื้อคู่สุดสวาท คงไม่ขาดจะได้สมอารมณ์หา	๘	ถามถึงคู่สุดสวาทที่มาตรึมมอง ตามทำนองยังมีได้อย่างประวิง
๑๘	ยอดพญาคู่สวาทไม่ขาดห้อง หากจะต้องประสงค์ก็คงเปรม	๒	ทั้งคู่ครองยังไม่ต้องมันหมายเขา
๑๙	ทั้งดวงคู่ซิวาก็เหมาะหลาย	๑๒	ถามถึงคู่ซุ้ประโลม ยังไม่สมสนิทนทักขอทักเคย
๒๖	เรื่องเนื้อคู่ต้องพบคนดี	๒๗	เสียของรักร้อนใจอย่างไฟผลาญ
๑๓	คู่สวาทหมายมาตราบอบอุรา	๑๗	เรื่องเนื้อคู่อย่าคิดไม่เป็นการ
๑๖	ถามหาคู่ผู้สมภิมภิมภักตร์ ว่าสมศักดิ์ แสนสมอารมณ์หมาย	๖	ไม่หลีกเลี่ยงเรื่องลาภทรัพย์เงินทอง แต่จะต้องพันคนที่รัก

๒๒	ถามถึงคู่รูปไม่สวยแต่สวยทรัพย์	๕	และเนื้อคู่ยังไม่สมอารมณ์ปอง
----	--------------------------------	---	------------------------------

๑.๓. เนื้อหาใบเขียนซีเกี่ยวกับคดีความ

เนื้อหาใบเขียนซีเกี่ยวกับคดีความ มีทั้งทำนายเรื่องการต่อสู้คดีความหรือผลของคดีความของผู้เสียหาย ดังนี้

ใบเขียนซีที่	คำทำนายด้านคดีความ	ใบเขียนซีที่	คำทำนายด้านคดีความ
๔	ถามถึงความบ่ชนะอภิเปรย อย่านิ่งเฉยทำบุญจนไว้เอย	๘	ถามเรื่องความนั้นแหละพอบรรยาย ชนะได้แต่ลำบากยากเย็นจริง
๑๐	ความก็แพ้ผิดปองต้องประสงค์	๒๙	ถามเป็นไปตามความที่คดีค้าง ท่านเป็นข้างชนะแน่ไม่แพ้เขา
๑๖	หรือถามหมายเป็นความไม่ลามลวน คงจะสู้ได้แท้เป็นแน่หนัก ถึงจะซัดจะใส่เรื่องไต่สวน จงตอบต่อความตามกระบวน ขอจบล้วนใบนี้ว่าดีเอย		

๑.๔. เนื้อหาใบเขียนซีเกี่ยวกับสุขภาพ

เป็นการทำนายเกี่ยวกับสุขภาพของผู้เสียหายว่ามีสุขภาพที่ดีหรือมีอาการเจ็บป่วยนั้นจะหายจากการเจ็บป่วยหรือไม่ ลักษณะด้านสุขภาพแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ทำนายว่าสุขภาพดีและไม่ดี ดังนี้

ใบเขียนซีที่	คำทำนายว่าสุขภาพดี	ใบเขียนซีที่	คำทำนายว่าสุขภาพไม่ดี
๑	ถึงทุกข์โศกโรคภัยจะคลาคลา	๔	แม้มีโรคประจำจะซ้ำหนัก แต่ไม่จักษั่ม้วยมรณวอนเฉลย
๓	พยาธิโรคในกายคลายปีทา		
๑๑	ถามถึงโรคโศกคดีมีเสื่อมคลาย		
๑๖	แม้ใบนี้ถามไข้ว่าได้คลาย		

๑.๕. เนื้อหาใบเขียนซีเกี่ยวกับบุตร

เนื้อหาทำนายด้านการมีบุตร จะทำนายเรื่องเพศของบุตรในครรภ์ของผู้เสียหายว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย “ใบใดมีคำทำนายว่าได้บุตรชายมักเป็นใบดี ได้บุตรหญิงมักเป็นใบปานกลางหรือไม่ดีซึ่งเป็นคตินิยมทางชาวจีน”(๒๕๓๙, น. ๖๓) ปราภฏในใบเขียนซี ดังนี้

ไบเซียมซีที่	ทำนายว่าจะได้บุตรชาย	ไบเซียมซีที่	ทำนายว่าจะได้บุตรหญิง
๑	ถามหาบุตรก็จะนับว่าเป็นชาย	๘	บุตรในครรภ์ถ้ามีคงเป็นหญิง
๑๙	ถามถึงบุตรในครรภ์นั้นว่าชาย		
๓๐	ถามถึงบุตรสุดที่รักทักว่าชาย		

๑.๖. เนื้อหาไบเซียมซีเกี่ยวกับญาติมิตร

เป็นการทำนายเกี่ยวกับญาติมิตร ซึ่งสามารถแบ่งเนื้อหาได้เป็น ๒ ประเภท คือเนื้อหาคำทำนายด้านดี มีการทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะได้พบญาติมิตรที่ดี ไม่คิดร้าย เป็นมิตรที่ส่งเสริมความสุขและให้ความช่วยเหลือหรือการทำนายว่าจะคืนดีกับญาติมิตรที่ทะเลาะกัน อีกประเภทเป็นคำทำนายด้านไม่ดีเกี่ยวกับญาติมิตร จะทำนายถึงญาติมิตรที่มีจิตใจอกห่างจากผู้เสี่ยงทาย มิตรที่ไม่น่าเชื่อถือ มิตรที่นำเรื่องเดือดร้อนมาให้ หรือทำนายว่าจะพลัดพรากจากญาติมิตร ปรากฏในไบเซียมซีดังต่อไปนี้

ไบเซียมซีที่	คำทำนายเกี่ยวกับญาติมิตรในด้านดี	ไบเซียมซีที่	คำทำนายเกี่ยวกับญาติมิตรในด้านไม่ดี
๓	แต่พี่น้องญาติมิตรพากันชอบที่โกรธครอบก็จะคลายหายโทษ	๒๑	ท่านผู้ใดเสี่ยงได้ใบนี้คงจะต้องพลัดพรากจากพี่น้อง
๓๑	ถามความรุนแรงที่แตกฉานคือพี่น้องที่วิวาทขาดสำราญอีกไม่นานดอกจะดีเหมือนดังเดิม	๕	ถามถึงญาติพี่น้องจะต้องจาก
		๑๒	เสียของรักเพื่อนสนิทคิดตะแบงตลบตะแลงกล่าวล่อก่อให้เมา
		๒๗	มีศัตรูไม่น้อยคอยเที่ยวตามจะใส่ความให้เราเข้าอบาย

๑.๗. เนื้อหาไบเซียมซีเกี่ยวกับของที่สูญหาย

เป็นคำทำนายเกี่ยวกับสิ่งของของผู้เสี่ยงทายจะสูญหายหรือทำนายว่าสิ่งของที่สูญหายไปแล้วว่าจะได้คืนหรือไม่ ปรากฏในไบเซียมซี ดังนี้

ไบเซียมซีที่	ทำนายว่าสิ่งของที่สูญหายจะได้คืน	ไบเซียมซีที่	ทำนายว่าสิ่งของที่สูญหายจะไม่ได้
--------------	----------------------------------	--------------	----------------------------------

			รับกลับคืนหรือสิ่งของจะสูญหาย
๒๙	ถามของหายคนพรากไปจากเราจะพบเข้าไม่ช้าอย่าตกใจ	๒๗	ถามของหายย้ายยกไปจากที่ว่าไม่มีได้คืนอย่าขึ้นถาม
๒๒	ของหายลับกลับได้อย่างฉงน	๓๐	ถามของหายไม่พบประสบเลย
๑	ถามของหายว่าจะได้คืนกลับ	๒๔	แม้เสี่ยงถูกใบนี้ไม่ดีแล้วต้องคลาดแคล้วของรักจากอุรา
๑๘	ของหายลับกลับมาไม่ต้องขอ		
๒๐	ของที่รักแม้หายไปแก้ก่อนยอมกลับจรมาสงอนไม่ต้องหา	๒๑	ทั้งเงินทองของรักจะหายสูญ
		๕	ของที่รักจะถูกลักลอบหนี

๑.๘. เนื้อหาใบเขียนซีเกี่ยวกับอาชีพการงาน

มีการทำนายเกี่ยวกับอาชีพการงาน ว่าผู้เสี่ยงทายจะมีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานหรือประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานแล้วมีชีวิตที่ดี นอกจากนี้ยังขอให้ผู้เสี่ยงทายปรึกษาหารือผู้ที่เคารพนับถือ จึงจะประสบความสำเร็จปรากฏในใบเขียนซีดังนี้

ใบเขียนซีที่	คำทำนายเกี่ยวกับอาชีพการงาน	ใบเขียนซีที่	คำทำนายเกี่ยวกับอาชีพการงาน
๖	ถ้าจะทำกิจใดไว้เร่งประกอบคงเสร็จชอบดังใจอย่าเข็ดขาม	๓๐	ถามการงานที่กำลังกระทำอยู่ท่านจงรู้ดังจะแจ้งแหล่งเฉลยในตอนต้นจะไม่มีผลดีเลยผลชดเชยท่านใช้รู้เมื่อปลายมือ
๑๐	ทำกิจใดก็จะเศร้ายาววิบัติ		
๑๔	ถึงค้าขายทางบกตกเจริญ		
๑๕	ทั้งกิจการจงระวังเรื่องผู้ใหญ่จะพลอยไปเห็นด้วยช่วยคนพาล	๒๐	กอบปรักไจไคน่าสนทุกข์สุขมีครวระที่ให้ผลสลับกัน

๑.๙. เนื้อหาใบเขียนซีเกี่ยวกับการเดินทาง

ได้ทำนายเกี่ยวกับการเดินทางว่าช่วงนี้หากเดินทางไกลจะปลอดภัยหรือไม่ นอกจากนี้ยังทำนายอีกว่า เดินทางไปทางทิศใด ถึงจะดี ปรากฏในเนื้อหาใบเขียนซีดังนี้

ใบเขียนซีที่	ทำนายเกี่ยวกับการเดินทาง	ใบเขียนซีที่	ทำนายเกี่ยวกับการเดินทาง
--------------	--------------------------	--------------	--------------------------

๑	อุปสรรคบังคับทางเดินทางไกล	๑๘	การเดินทางกลางไพรคงได้กลับ
๔	การเดินทางต่างถิ่นอย่าไคลคลา ทางนาวาห้ามขาดอย่ายาตราเลย	๒๑	ถามถึงการเดินทางยังมีรอดลวง ตลอดไปถึงที่หวังมั่น

๒. วิเคราะห์ภาพสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมความเชื่อของสังคมไทยจากใบเสียมซี

จากการศึกษาวรรณกรรมใบเสียมซีจากวัดละหาร จังหวัดนนทบุรี จำนวน ๓๑ใบ ทำให้เห็นวัฒนธรรมความเชื่อของคนไทยได้หลากหลาย เพราะเนื่องจากผู้แต่งใบเสียมซีได้นำเรื่องราว แนวคิด ความเป็นอยู่ ความเชื่อของคนไทยมาใส่ไว้ในใบเสียมซีซึ่งทำให้เกิดภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมความเชื่อของสังคมไทย ดังนี้

๑. ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา

“สังคมไทยรับเอาพระพุทธศาสนาเป็นที่นับถือของชาวไทยมาตั้งแต่ก่อนสมัยกรุงสุโขทัย และแม้ว่าในระยะต่อมาสังคมไทยจะมีศาสนาและลัทธิศาสนาอื่นเข้ามาเผยแพร่ แต่คนไทยส่วนมากก็ยังคงเป็นพุทธศาสนิกชนนับถือพุทธศาสนาถึง 95 เปอร์เซ็นต์” (บรรเทิง พาพิจิตร, ๒๕๔๙, น.๒) ในศาสนาพุทธจะมีหลักธรรมคำสอนอยู่ 3 ประการ ได้แก่ สอนให้ละเว้นความชั่วและทำจิตใจให้บริสุทธิ์ และสอนให้ทุกคนประพฤติดีในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาที่สอนว่า “ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วหมายความว่าเมื่อเราเริ่มคิดทำความดีมันก็ยอมจะดีไปตลอดทั้งจิตใจทางวาจาทางกายในขณะที่ทำอยู่ก็มีความสุข” สังคมไทยมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม พระพรหมคุณาภรณ์ (๒๕๕๕, น.๗) ได้ให้ความหมายของกรรมไว้ว่า “การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนาจะแสดงออกทางกายก็ตามวาจาก็ตามหรืออยู่ในใจก็ตามเป็นอดีตก็ตามปัจจุบันก็ตามอนาคตก็ตามดีก็ตามชั่วก็ตามเป็นกรรมทั้งนั้น” นอกจากนั้นคนไทยยังเชื่อในเรื่องของการเวียนว่ายตายเกิด และเรื่องบาปบุญ ซึ่งปรากฏให้เห็นในวรรณกรรมใบเสียมซี ดังนี้

๑.๑. ความเชื่อเรื่องวิภังการเวียนว่ายตายเกิด

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๒, น.๑๑๑๓-๑๑๑๔) ได้ให้ความหมายของคำว่าสังสารไว้ว่า “การเวียนว่ายตายเกิด, การเวียนตายเวียนเกิด” คนไทยเชื่อว่าทุกคนเกิดมาแล้วก็ต้องตาย พอตายแล้วก็เกิดใหม่ แล้วตายอีก คือการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ เพื่อชดใช้กรรม ฉะนั้นเมื่อเกิดมาจึงต้องเร่งสร้างส่วนบุญส่วนกุศลเพื่อให้หลุดพ้นจากสิ่งเหล่านี้ ดังความว่า

จงประกอบการบุญ

อุตหนุนเกื้อเพื่อเอาไว้ข้างหน้าปรกกาล

คงจะช่วยพาคนพ้นสงสาร

กุศลสถานสงจำนำไว้ เอย

(ใบเขียนซีที่๒๓ วัดละหาร)

คนไทยเชื่อว่าหากชาติก่อนทำบุญทำกุศลมา ชาตินี้ก็จะทำให้มีชีวิตที่ดี มีความสุขสมบูรณ์
ในข้อความว่า

ทั้งต้นปลายใบนี้ว่าดีหนา

มีกุศลผลบุญตามหนุนมา

มีเนื่อเนาแบ่งบุญคอบหนุนรอง

(ใบเขียนซีที่๒๖ วัดละหาร)

๑.๒. ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

สังคมไทยมีความเชื่อว่าใครทำดีก็ต้องได้รับผลดีตอบสนองอย่างแน่นอน และใคร
ที่ทำชั่วก็ต้องได้รับผลชั่วตอบสนองเช่นกัน จะต่างกันก็แต่ว่าจะช้าหรือเร็วกว่ากันเท่านั้น ดังนั้นคน
ไทยจึงมีความเชื่อเรื่องการสะสมบุญว่าหากผู้เสี่ยงทายต้องการจะมีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น จะต้องสร้างบุญ
สร้างกุศลไว้ ดังความว่า

มาตรแม่นให้ยิ่งเป็นมิ่งขวัญ

จงให้ทานบำเพ็ญศีกอรปกุศล**กิจการจะดียิ่งมงคลจรตลทางไกลดี**

(ใบเขียนซีที่๑๑ วัดละหาร)

ข้อความในใบเขียนซีต่อไปนี้จะแสดงถึงความเชื่อว่าจะหากประสบเคราะห์ร้าย ให้
หมั่นทำบุญทำทาน เพราะการทำบุญจะช่วยแก้ไขให้จากเคราะห์ร้ายกลายเป็นดี หรืออาจทำให้
เคราะห์ร้ายที่จะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงจะเบาลงเมื่อทำบุญ

อันลาภยศกำหนดว่ายังข้อง

ทั้งคู่ครองยังไม่ต้องหมั่นหมายเขา

เร่งระวังให้ทั่วตัวของเราจะเกิดกลางร้ายภัยทวี

ถามถึงการเดินทางยังมีรอด ล่วงตลอดไปถึงที่หวังมั่น

ประกอบความชอบเกื้อกูลอุดหนุนผู้อื่นคงได้ความชอบเมื่อปลายมือ

จงเร่งทำบุญเถิดจะเกิดผล เอย

(ใบเขียนซีที่๒๑ วัดละหาร)

๒. ความเชื่อเรื่องโชคชะตา

ในหนังสือกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด (พระชาฎชัย อธิปัญญา, ๒๕๔๖, น. ๓๖) ได้กล่าวถึงเรื่องของโชคชะตาว่า “การหวังให้โชคช่วยอำนวยความสะดวกเป็นความหลงและความเขลา ซึ่งความหลงในเรื่องเหล่านี้ มีเหตุมาจากความหลงในการใช้ชีวิต หลงบริโภคไปตามกระแสนิยม เพื่อให้เห็นว่าเป็นคนทันสมัย” ในสังคมไทยมีคนจำนวนมาก เชื่อว่าชีวิตของตนขึ้นอยู่กับโชคชะตา หากโชคดีหรือโชคช่วย อาจจะได้ดิบได้ดี หากโชคร้ายอาจจะประสบสิ่งที่ไม่ดี ผู้ที่เชื่อนี้จะเป็นคนชอบเสี่ยงโชคขอให้โชคชะตาช่วยหรือหวังพึ่งโชคชะตา จากข้อความในเชื่อมโยงต่อไปนี้จะสะท้อนให้เห็นสังคมไทยที่มีความเชื่อว่า บุคคลที่ต้องพลัดพรากจากครอบครัวหรือโดนไล่ความ แม้กระทั่งการเจอเรื่องร้ายต่างๆ ในชีวิตนั้น มาจากโชคชะตาที่มีส่วนทำให้เกิดความทุกข์

ใบที่สิบห้าชะตาร้ายได้กำสรด

ครววมโหดถูกพวกปราชญ์สาธิตความเสีย

ต้องจากบุตรภรรยาหน้าอ่อนเพลีย

แสนระเหี่ยหวงโศกตกกระทบ

(เชื่อมโยงใบที่ ๑๕ วัลละหาร)

จากข้อความเชื่อมโยงต่อไปนี้จะสื่อให้เห็นว่าการที่บุคคลประสบกับปัญหาหรือความทุกข์ ก็ จะคิดว่ามาจากโชคชะตาที่ตกต่ำ

แม้เสี่ยงถูกใบนี้ไม่ดีแล้ว

ต้องคลาดแคล้วของรักจากอุรา

จะเสียสิ่งใหญ่โตโทษสา

พาลาก็จะมีว่เกลือกกลั้วตน

โชดที่ร้ายก็บันดาลให้เต็มเปี่ยม

(ใบเชื่อมโยงที่ ๒๔ วัลละหาร)

๓. ความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์

การสะเดาะเคราะห์ คือ การแก้ดวงชะตาอย่างหนึ่ง ที่ทำให้จากเรื่องร้ายกลายเป็นดี การสะเดาะเคราะห์เป็นความเชื่อโบราณอย่างหนึ่ง ที่จะเสริมดวงชะตาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การถือศีล การถวามสังฆทาน การให้ทานแก่คนยากไร้ การทำบุญใจศพ เป็นต้น จากการศึกษาใบเชื่อมโยงทำให้เห็นความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์ของคนไทย ว่าการทำบุญจะสามารถทำให้เคราะห์ร้ายเบาลงได้ ดังนี้

ถูกใบนี้มีทำนายว่าร้ายกัน เสียของรักร้อนใจอย่างไฟผลาญ

ไม่มีวันจะได้รับลาภสักการ เรื่องรำคาญจะได้รับสดับความ

ถามของหายย้ายยกไปจากที่ ว่าไม่มีได้คืนอย่าขึ้นถาม

มีศัตรูไม่น้อยคอยเหยี่ยวตาม จะใส่ความให้เราเข้าอบาย
 จงระวังตั้งหน้าอุตุสำหรับแสง ทำบุญแรงเคราะห์น้อยจะพลอยหาย
 หนักเป็นเบาได้หน้อยค่อยสบาย ถึงเคราะห์หลายบุญแรงแบ่งเบา เอย
 (ใบเขียนปีที่ ๒๗ วัดละหาร)

เคราะห์จะร้ายแท้จริงเห็นประจักษ์ ชีพที่รักแทบจะม้วยด้วยเคราะห์กรรม
 จงรีบเร่งจัดแจงเครื่องบัดพินิจ ไปไว้ที่สามแพร่งทางวางให้ช้า
 และปล่อยสัตว์ที่เหมาะสมสะเดาะซ้ำ คงจะบำบัดขจัดให้คลาดคลาย
 (ใบเขียนปีที่ ๘ วัดละหาร)

คงจะต้องพลัดพรากจากพี่น้อง ทั้งเงินทองของรักจะสูญหาย
 เคราะห์ก็ร้ายรีบเร่งสะเดาะพูน น้ำมันทูลตามประทีปบริบรพา
 (ใบเขียนปีที่ ๒ วัดละหาร)

๔. ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒, น. ๑๑๙๑) ได้ให้ความหมายของคำว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไว้ว่า “สิ่งหรือภาวะที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถบันดาลให้เป็นไปหรือสำเร็จได้ดังปรารถนาตามความเชื่อของคนไทย” คนไทยเชื่อว่าการได้กราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะทำให้ได้รับในสิ่งที่อธิษฐานหรือช่วยแก้ไขความทุกข์ให้ผ่อนคลายเป็น ตัวอย่างดังใบเขียนปีที่ ๑๒ ดังนี้

จงเร่งประกอบเครื่องสักการะ ถวายพระขอพรถอนพระเสาร์
 สิ่งชั่วก็จะค่อยค่อยบรรเทา แล้วเร่งเอาเวลาบูชาโคม
 (ใบเขียนปีที่ ๑๒ วัดละหาร)

ควรรักษาพุทธรูปด้วยเครื่องทรง ถามหาลาภใบนี้ไม่ดีแน่

ความก็แพ้ผดบองต้องประสงค์ หากตั้งจิตตั้งใจให้มั่งคั่งพองงานบรรเทาตัวเรา เอย
 (ใบเขียนปีที่ ๑๐ วัดละหาร)

๕. ความเชื่อเรื่องขวัญ

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒, น. ๑๖๙) ได้ให้ความหมายของคำว่าขวัญไว้ว่า “สิ่งที่ไม่มีตัวตน เชื่อกันว่ามีอยู่ประจำชีวิตของคน ตั้งแต่เกิดมา ถ้าขวัญอยู่กับตัวก็เป็นสิริมงคล สุขสบายจิตใจมั่นคง ถ้าคนตกใจหรือเสียขวัญ ขวัญ จะออกจากร่างไป ซึ่งเรียกว่า ขวัญหาย ขวัญหนี ขวัญบิน เป็นต้น ทำให้คนนั้นได้รับผลร้ายต่างๆ” คนไทยมีความเชื่อเรื่องขวัญมาก หากประสบเหตุการณ์ร้ายแรง แต่ถ้ามีขวัญกำลังใจที่เข้มแข็ง ก็จะไม่ทำให้เกิดความวิตกกังวลความเชื่อนี้ปรากฏในเนื้อหาใบเขียนซีที่ ๔ ดังนี้

ถ้าผู้ใดเสี่ยงได้โดยใบนี้ ความไม่ดีก็จะมีเสียศรีขวัญ

จะพลัดพรากจากญาติพันธุ์

(ใบเขียนซีที่ ๔ วัดละหาร)

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์เนื้อหาในใบเขียนซีจำนวนทั้งหมด ๓๑ ใบ จากวัดละหาร จังหวัดนนทบุรี ได้ผลสรุปออกมา ๒ ประการ ได้แก่ ประการแรก วิเคราะห์เนื้อหาคำทำนายที่ปรากฏในใบเขียนซีสามารถแยกเป็นใบที่มีคำทำนายดี ๑๓ ใบ คำทำนายปานกลาง ๖ ใบ และคำทำนายไม่ดี ๑๒ ใบ ลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏในใบเขียนซีสามารถแบ่งได้เป็น ๙ ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับโชคลาภความรักดี ความสุขภาพบุตรบุคคลหรือญาติมิตรของสูญหาย การงานอาชีพและด้านการเดินทาง ซึ่งการทำนายในแต่ละเนื้อหาก็มจะมีทั้งด้านดีและไม่ดี ประการที่สอง วิเคราะห์ภาพสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมความเชื่อของสังคมไทยจากใบเขียนซี ซึ่งจากการวิเคราะห์ทำให้เห็นวัฒนธรรมความเชื่อของสังคมไทยจำนวน ๙ ข้อ ดังนี้ ประการแรก ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา มีทั้งความเชื่อเรื่องวิภังการเวียนว้ายตายเกิดและเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความเชื่อดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นความเชื่อที่พบมากที่สุดใใบเขียนซีซึ่งทำให้เห็นว่าความเชื่อทางพระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก เป็นความเชื่อที่จูงใจให้ทุกคนหมั่นทำความดี คนที่เชื่อเรื่องของกรรมจะได้เปรียบกว่าคนที่ไม่เชื่อเรื่องนี้ เพราะคนที่เชื่อนั้นย่อมสามารถอดทนยอมรับความทุกข์ยากลำบาก ความผิดหวังหรือเคราะห์ร้ายที่เกิดแก่ตน เพราะมีความเชื่อว่าเป็นผลกรรมที่ตนได้เคยกระทำไว้ในอดีต คนเหล่านี้จะยึดมั่นอยู่ในความดีต่อไป จะเป็นผู้ที่สามารถให้อภัยแก่ผู้อื่นได้และจะเป็นผู้มีหัวใจดีปะ ประการที่สอง เป็นความเชื่อเรื่องโชคระตาประการที่สาม ความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์ ประการที่สี่ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และประการสุดท้าย ความเชื่อเรื่องขวัญ

บรรณานุกรม

ชาคริต อนันทรากัน. (2539). วรรณกรรมไปเซียมซี. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีเมียม เฮาส์.

บรรเทิง พาพิจิตร. (2549). ประเพณี วัฒนธรรมไทย และคติความเชื่อ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ปิยมาศ กังวานกิจไพศาล. (2550). การเสี่ยงเซียมซี: พิธีกรรมแห่งการสื่อสารความหมาย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์.

ประกาศรี สีสอ้าไฟ. (2550). วัฒนธรรมทางภาษา (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระชาญชัย อธิปัญญา. (2546). กรรมและการเวียนว่ายตายเกิด. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท เพรส.

พระพรหมคุณาภรณ์. (2555). เชื้อกรรม รู้กรรม แก่กรรม. กรุงเทพฯ: จันทรเพ็ญ.

สุมาลี มหณรงค์ชัย. (2547). ทาน-สังฆทาน ฉบับคู่มือชาวพุทธ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.